

Invloed OR op de roosters

Muriël Nolet

23 april 2024

Personeelstekorten in de zorg

- CBS interactieve dashboard: **52.000** vacatures (+5,5% vorig jaar)
- In sector VVT stijging van 60% nieuwe vacatures in 3 jaar
- Verwachting onderzoek ABF Research: tekort van **135.000** zorgmedewerkers in 2031

Hoge werkdruk

- CBS: in 2^e kwartaal 2022 vond 50% van alle werknemers in sector zorg en welzijn **werkdruk** te hoog
- Het hoogst bij kinderopvang (61%), jeugdzorg (55%) en huisartsenzorg en gezondheidscentra (54%)
- Zware beroepen: fysieke belasting en **onregelmatige werktijden**

Ziekteverzuim

- In 2024 opnieuw hoog ziekteverzuim in zorg: **7,6%**
- Afgelopen 3 jaar: **6,7%** / **7,29%** / **8,36%**
- Oorzaak: personeelstekort leidt tot hoge werkdruk
- Gevolg: werkgever krijgt werkroosters niet rond waardoor wijzigingen roosters noodzakelijk zijn

Overige ontwikkelingen

Werkvloer

- Zelfroosteren
- Lestijd is werktijd – 1 feb 2024 (BBL/HBO)

Kabinet: uitgangspunten voor arbeidsmarkt

- Meer zekerheid over inkomen en rooster voor wn;
- Nuluren/oproepcontract vervangen voor **basiscontract** met min. aantal uren (+ extra beschikbaarheid) per 2025

Onderzoek

Vakbonden en werkgeversorganisatie:

De medewerker op één

- Onderzoek naar min- en plusuren; werktijden; roosters
- Meten op kwartaalbasis i.p.v. jaarbasis
- Afgerond december 2023 – afspraken in nieuw cao-akkoord

Invloed OR op roosterwijzigingen

Artikel 27 lid 1 sub b WOR:

- Instemming OR nodig voor elk voorgenomen besluit tot vaststelling, wijziging of intrekking van arbeids- en rusttijdenregeling (of vakantieregeling)
- Betreft wijziging van werktijden, aantal uren per dienst, aantal diensten per etmaal/week, verdeling van uren over diensten, aantal medewerkers per dienst etc.

→ Elke wijziging rooster'systeem' is instemmingsplichtig

Instemmingsrecht roosterwijzigingen

- Cao moet ruimte bieden “*primaat van de cao*” (27 lid 3 WOR)
- Cao VVT H3: rol voor OR
- Rechtspraak: **geen primaire arbeidsvoorwaarden**, dus niet over arbeidsduur per week/maand/jaar
- Wijziging moet **groep** medewerkers betreffen
- Ook bij instemming van OR blijft akkoord van individuele medewerkers vereist

Bepalingen in cao's

Vaak is in cao iets geregeld over roosterwijzigingen en/of medezeggenschap

Cao Ziekenhuizen

- Jaarurensystematiek, arbeidspatroon wordt bepaald in overleg met werknemer
- Cao-regeling voor feestdagen, werkgever kan **in overleg met OR** afwijkende regeling treffen
- OR-werk wordt in individuele arbeids- en rusttijdenpatroon opgenomen
- Werkgever kan incidenteel en in bijzondere gevallen, als dienstbelang dit noodzakelijk maakt, wijziging aanbrengen in reeds vastgestelde arbeids- en rusttijdenpatroon

Bepalingen in cao's

Cao Gehandicaptenzorg

- In afwijking van jaarurensystematiek kan werkgever kiezen voor andere systematiek in regeling **met instemming van OR**
- In overleg met werknemer wordt arbeidspatroon bepaald
- Overleg vindt ten minste jaarlijks plaats en is gericht op bereiken van overeenstemming

Bepalingen in cao's

Cao Huisartsenzorg

- Werkgever kan met **instemming van OR** regeling treffen voor roostersystematiek waarbij werknemer zo veel mogelijk zelf invloed op indeling kan uitoefenen (zelfroosteren)

Cao VVT:

- Tussen werkgever **en OR** worden spelregels afgesproken over omgaan met wensen/behoefte teamleden, vaststellen personele behoefte, totstandkoming redelijke verdeling van lusten en lasten rond werktijden binnen team, waarborgen continuïteit zorgverlening, roosterperiode

Arbeidstijdenwet

- Werktijden begrensd
- Bepalingen over onafgebroken rusttijden, pauzes, nachtdiensten
- **Minimale rusttijden en maximale werktijden**
- Hoofdlijn: minimaal 11 uur rust per etmaal en 1x per week 36 uur
- Maximaal 12 uur per dienst of 60 uur p.w. (in 16 weken gem. max. 48 uur p.w.)

Arbeidstijdenwet

- In 4 weken gem. max. 55 uur p.w.

Afwijking mogelijk bij **collectieve regeling** = cao of schriftelijke afspraak met OR

- Collectieve regeling = **overeenstemmingsrecht** (sterker dan instemmingsrecht)
- In collectieve regeling ook afwijking mogelijk van rusttijden bij nachtdienst, zondagsrust, pauzetijden

Vervangende toestemming

Art. 27 lid 4 WOR

- Biedt ondernemer mogelijkheid vervangende toestemming te vragen aan kantonrechter, als OR **geen instemming** geeft aan voorgestelde regeling
- Bevat **toetsingscriteria** voor beoordeling door kantonrechter

Vervangende toestemming

Kantonrechter wijst verzoek toe wanneer:

- Onthouden instemming door OR onredelijk is

Of besluit noodzakelijk is op grond van **zwaarwegende**

- bedrijfsorganisatorische
- bedrijfseconomische of
- bedrijfs sociale redenen

Nietigheid

Indien geen instemming aan OR is gevraagd

(art. 27 lid 5/6 WOR)

- OR kan **nietigheid** inroepen binnen maand na
 - a) mededelen besluit door ondernemer of
 - b) gebleken uitvoering
- OR kan kantonrechter verzoeken om **verbod tot uitvoering** besluit, zo nodig als voorlopige voorziening

Zomeroosters KLM

Rechtbank Amsterdam 02-10-2014

- KLM heeft instemming OR gevraagd over zomeroosters bagagemedewerkers
- OR weigert instemming, omdat medewerkers door roosterwijzigingen 2 dagen per jaar meer moeten werken, terwijl ze er € 18 per jaar op achteruit gaan
- KLM verzoekt kantonrechter vervangende toestemming

Zomeroosters KLM

Kantonrechter:

Weliswaar extra belasting en lagere beloning, maar dit weegt onvoldoende zwaar tegenover belang van KLM, nl. verhoging efficiency en kostenbesparing

→ **weigeren instemming is onredelijk**

Vervangende toestemming wordt verleend

[ECLI:NL:RBAMS:2014:6777](#)

Dienstrooster Brandweer Amsterdam

Rechtbank Amsterdam 18-10-2019

- Aanwezigheidsdiensten van 24 uur, dienstrooster 1x per jaar vastgesteld voor volgende jaar
- OR is instemming gevraagd over uitgangspunten 2020: 4x per jaar kwartaalrooster
- OR weigert instemming met argument dat gewenste flexibiliteit te realiseren is binnen jaarrooster (in rooster 2018 30.000 mutaties op 50.000 diensten!)

Dienstrooster Brandweer Amsterdam

- Brandweer wil ruiling, waardoor afhankelijke relaties ontstaan, terugdringen en verzoekt kantonrechter vervangende toestemming

Kantonrechter:

Met kwartaalrooster kan beter worden ingespeeld op actualiteit, maakt organisatie flexibeler

- **weigeren instemming is onredelijk**
- Vervangende toestemming wordt verleend

[ECLI:NL:RBAMS:2019:7770](#)

Krapteregeling Witte Kruis

Rechtbank Midden-Nederland 23-11-2020

- Krapteregeling (om bij personeelskrapte te voldoen aan paraatheidseisen in ambulancezorg) ter instemming voorgelegd aan OR: inzet van medewerkers voor extra dienst wordt beloond
- OR weigert instemming met argument dat Witte Kruis niet heeft onderbouwd, dat zij zonder Krapteregeling niet aan paraatheidseisen kan voldoen
- Witte Kruis verzoekt kantonrechter vervangende toestemming

Krapteregeling Witte Kruis

Kantonrechter:

OR heeft diverse belangen aangevoerd, waaronder restrictieve kraptedefinitie en onbegrensde toepassingsperiode, die zwaarder wegen dan belangen van Witte Kruis bij invoering regeling

→ **weigeren instemming is niet onredelijk**

→ Verzoek Witte Kruis wordt afgewezen

[ECLI:NL:RBMNE:2020:5162](#)

Vakantieregeling Arriva

Rb. Noord-Nederland 21-09-2022

- COR heeft instemming geweigerd aan vakantieregeling met bovengrens voor verlofopname
- Arriva verzoekt kantonrechter vervangende toestemming

Vakantieregeling Arriva

Kantonrechter:

- Niet onredelijk dat COR wil vasthouden aan wettelijk uitgangspunt dat wensen van werknemers leidend zijn bij vaststellen vakantie
- Argument van Arriva dat uitvoeren dienstregeling bus en trein in piekperiodes zonder verlofplafond niet mogelijk is, rechtvaardigt geen maximumregeling voor het hele jaar, ook krapte op arbeidsmarkt kan niet worden meegewogen

→ Verzoek Arriva wordt afgewezen

[ECLI:NL:RBNNE:2022:3394](#)

Mogelijkheden invloed OR op roosters

- OR heeft ook instemmingsrecht over regelingen m.b.t. preventie ziekteverzuim, vitaliteit en **duurzame inzetbaarheid** (artikel 27 lid 1, d WOR)
 - **OR kan onderhandelen en verband leggen met roostersysteem**
- OR moet goede arbeidsomstandigheden bevorderen (art. 28 WOR)
 - **OR heeft wettelijke taak in tegengaan van werkstress**
- OR heeft **initiatiefrecht** om voorstellen in te dienen over alles wat de onderneming aangaat, ondernemer is verplicht te reageren!

Mogelijkheden invloed OR op roosters

- Heeft OR meer informatie nodig om tot een voorstel te komen?

→ **Maak gebruik van informatierecht**

- Elk initiatiefvoorstel moet besproken worden in overlegvergadering
- Daarna moet bestuurder schriftelijk en gemotiveerd reageren op voorstel van OR
- Vangt OR signalen op over werkdruk/roosters?

→ **Zet onderwerp op agenda van overlegvergadering**

- Kijk goed naar Cao mogelijkheden!

Vragen?

nolet@ungernolet.nl

Dank voor uw aandacht